សម្លេងខ្មែរនៅបរទេស

ស្ដេចសីហនុ ហើយនិងពួកខ្មែរសេរី

ដោយ សុទ្ធ-ប៉ូលិន ★ ថ្ងៃទី៣១ តុលា ១៩៩៦

ឪពុករបស់ខ្ញុំ លោកសុទ្ធ-កូម៉េត ធ្លាប់បានចូលគណបក្ស«ប្រជាធិបតេយ្យ»ក្បាលដីរបស់ទ្រង់ស៊ីសុវត្ថិ-យុត្តិវង្ស ។ ម្ល៉ោះហើយ កាលនៅក្មេង, ពីអាយុ៦ឆ្នាំទៅអាយុ១០ឆ្នាំ (១៩៤៩-១៩៥៣) ខ្ញុំតែងតែឃើញមានព្យួរនៅជញ្ជាំងផ្ទះរបស់ខ្ញុំជានិច្ចជាកាល នូវរូបរបស់រដ្ឋបុរសបីរូប ៖ សឹងង៉ុកថាន់, ស៊ីសុវត្ថិ-យុត្តិវង្ស និងអៀវ-កើស ។ ខ្ញុំធ្លាប់ឈរស្ដាប់ឪពុកខ្ញុំដោយភ្លឹកភ្លាំងនិងដោយស្ងើចសរសើរ ពេលណាគាត់ជជែកពិភាក្សាគ្នាអំពីនយោបាយជាមួយមិត្តភក្តិរបស់គាត់ ។ ដោយហេតុតែបានឃើញច្រើនដងពេកទៅ ខ្ញុំចាំរហូតដល់ពាក្យពេចន៍បាវចនានៃគណបក្ស «ប្រជាធិបតេយ្យ»សម័យនោះគឺ «វិន័យ-ថ្លៃថ្នូរ-ក្លាហាន» ។ ខ្ញុំចាំរហូតដល់ពាក្យបារាំងសរសេរនៅលើបដាក្នុងឱកាសហែរសពលោកអៀវ-កើស.. «Eternels regrets» (សេចក្ដីសោកស្ដាយដែលគ្មានទីចប់) ។ គឺបានសេចក្ដីថា តណ្ហានយោបាយច្រើនតែចម្លងពីឪពុកមកកូន...

ប៉ុន្តែតាំងពីសម័យដែលខ្មែរបានទទួលឯករាជ្យ (ខ្ញុំមានអាយុ១០ឆ្នាំ)... ខ្លួនខ្ញុំក៏ដូចជាក្មេងៗឯទៀតច្រើនគ្នាជំនាន់នោះ គឺមានឯករាជ្យខាងផ្លូវចិត្តរួចទៅហើយ...ដោយបានជាប់ចិត្តស្រឡាញ់ស្ដេចមួយអង្គ ដែលបានដណ្ដើមរាជ្យពីបារាំង ៖ សម្ដេចនរោត្តម-សីហនុ ។ ខ្ញុំធ្លាប់ភ្ញាក់ពីដំណេកនៅម៉ោងបួនភ្លឺ ដើម្បីស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋានខោខៀវអាវស ទៅហាត់ដើរដេហ្វីឡេ ។ ថ្ងៃក្រោយមក ខ្ញុំបានចូលក្នុងកងយុវជន ។ នៅវិទ្យាល័យទៀតសោត ខ្ញុំធ្លាប់បានសរសេរអត្ថបទក្រោមនាមប៉ាកា ផ្ញើទៅសារពត៌មានផ្សេងៗ ដើម្បីគាំទ្រសម្ដេចសីហនុដែលខ្ញុំធ្លាប់ស្រឡាញ់ ដូចតែគេស្រឡាញ់ឪពុកម្ដាយដូច្នោះ, មិនបានយកមកពិចារណាអ្វីទេ ។ រហូតដល់សម័យថ្ងៃមួយ ខ្ញុំភ្ញាក់ខ្លួនភ្លឺភ្នែក... ដោយឃើញអាការឃោរឃៅឥតប្រយោជន៍របស់ស្ដេច ៖ គឺពេលដែលតុលាការកាត់ទោសបាញ់ប្រហារជីវិតអ្នកនយោបាយប្រឆាំងម្នាក់ ឈ្មោះលោក«ព្រៀប-អ៊ិន»។ កាលនោះខ្ញុំមានអាយុ២២ឆ្នាំ... ចំណែកសេចក្ដីស្នេហាប្អូរផ្ដាច់របស់ខ្ញុំចំពោះ «សង្គមរាស្ត្រនិយម» ក៏របូតធ្លាក់ទៅតាមខ្សែទឹកស្ទឹង ហូរឥតវិលត្រឡប់ ។ នៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ពុំសូវនរណានឹករលឹកឃើញដល់បទឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងកណ្ដាលថ្ងៃត្រង់របស់សម្ដេចសីហនុ ទៅលើអ្នកតស៊ូខ្មែរសេរីនោះទេ... ប៉ុន្តែកាលសម័យនោះ គឺជាព្រឹត្តិការណ៍គ្រាប់បែកដែលផ្ទុះយ៉ាងខ្លាំងសំបើម ក្នុងសតិអារម្មណ៍ខ្មែរទូទៅ ។ ជាពិសេសនៅក្នុងមជ្ឈដ្ឋានចាស់ទុំដែលធ្លាប់តែគាំទ្រព្រះកូណាតាំងពីដើមរៀងមក... ក៏មានពាក្យថា ៖ «សម្ដេចសីហនុចូលក្នុងវ័យឆ្កួតឡប់សតិ ដូចតែព្រះកូណានរោត្តម ជាជីតារបស់ទ្រង់ ដែលបានបញ្ជាឲ្យគេបាញ់ប្រហារស្រីស្នំអស់៤-៥នាក់ក្នុងព្រឹកមួយ... ព្រោះតែមានចោរពានវាំង ។ បើតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំផ្ទាល់... ការបាញ់ប្រហារលោកព្រៀប-អ៊ិន គឺជាជំហានទីមួយនៃរបប«សង្គមរាស្ត្រនិយម» ចូលទៅក្នុងសេចក្ដីវិនាសអន្តរាយ ។

ខ្ញុំមានអាយុ២២ឆ្នាំទៅហើយ ខ្ញុំធ្លាប់យល់និងធ្លាប់ពិចារណាថា អាការៈឃោរឃៅជាការចាំបាច់ នៅក្នុងធម្មជាតិនយោបាយ ។ គ្មានអ្នកនយោបាយណាម្នាក់ដែលមានដៃមិនប្រឡាក់នោះទេ ។ កាលសម្ដេចសីហនុបញ្ជាឲ្យលោក លន់-នល់ បាញ់លោក ដាប-ឈួន ដោយគ្មានជំនុំជំរះ... ហើយឲ្យអូសខ្មោចតាមកន្ទុយឡានកាម៉ុងទាហាន និងយករូបដាប-ឈួនទៅបិទនៅគ្រប់កន្លែងសាធារណៈដូចខ្មោចឆ្កែ... សេចក្ដីឃោរឃៅនេះបានបណ្ដាលឲ្យអ្នកផងញាក់សាច់គ្រប់គ្នា (កុម្ភៈ១៩៥៩) ។ ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំបានប្រៀបធៀបការឃោរឃៅនេះ ទៅនឹងលក្ខណៈសត្វខ្លា ដែលវាសម្លាប់សត្វរមាំងស៊ីជាអាហារ... គឺជាលក្ខណៈចាំបាច់នៃជីវិតវា ពីព្រោះវាមិនអាចទៅស៊ីស្មៅបានទេ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត, លោកដាប-ឈួនក៏មានលូកដៃចូលទៅក្នុងរដ្ឋប្រហារមួយដែលមិនបានសំរេច... លោកហាក់ដូចជាបានដឹងមុនជាស្រេចទៅហើយ អំពីល្បែងដ៏កាចសាហាវមួយ ដែលភ័ព្វព្រេងវាសនារបស់អ្នកចាញ់ គឺសេចក្ដីស្លាប់ ។

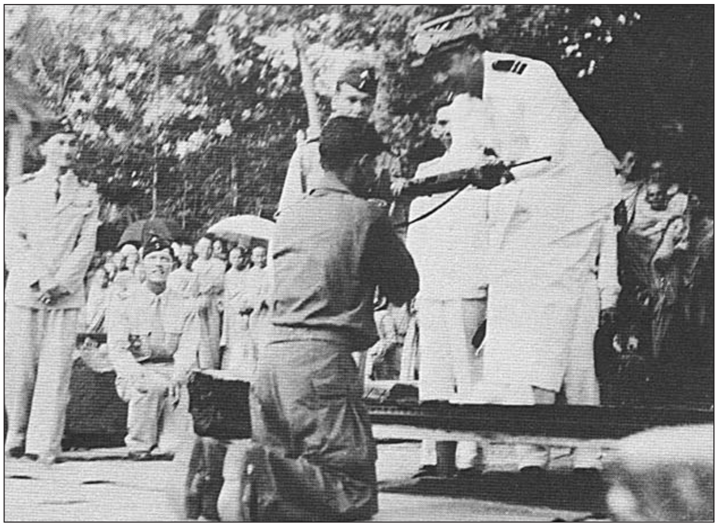

ដាប-ឈួន, មេដឹកនាំទ័ពព្រៃខ្មែរប្រឆាំងបារាំង, បានចេញមកសុំចុះចូលជាមួយស្ដេចសីហនុ កាលពីឆ្នាំ១៩៤៩ ។

ដូច្នេះហើយបានជាក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដាប-ឈួន បើទោះជាមានសេចក្ដីរន្ធត់ភ័ន្តភាំងស្មារតី ក៏ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនលើសលប់បានគាំទ្រសម្ដេចនរោត្តម-សីហនុ ។ ប៉ុន្តែការសម្លាប់ព្រៀប-អ៊ិនបន្ទាប់ពីសមាជាតិមួយ (ក្នុងឆ្នាំ១៩៦៥, បើខ្ញុំចាំមិនខុសទេ) បានធ្វើឲ្យស្ដេចសីហនុ លេចចេញលក្ខណៈឫស្យាឈ្នានិសព្យាបាទ ដូចតែស្ដេចអធិរាជ ណេរុង ដែលមានសេចក្ដីសោមនស្សរីករាយ ដេញចាប៉ីសើចច្រៀងសប្បាយ នៅពេលដែលឃើញទីក្រុងរ៉ូមឆេះ, គឺលក្ខណៈសប្បាយក្នុងការឃើញអ្នកដទៃឈឺចាប់វេទនា (Sadistic) ។ ការបាញ់ប្រហារលោកព្រៀប-អ៊ិនហើយនិងខ្មែរសេរីដទៃឯទៀតៗ... សម្ដេចសីហនុបានរៀបចំឡើង ដើម្បីសើចក្អាកក្អាយសប្បាយសំរួលព្រះទ័យប្រមាថមនុស្សស្លាប់ បើយោងតាមជំនឿប្រជាប្រិយ ប្រហែលគ្នានឹងសត្វខ្លែងស្រាក់ ដែលវាស្រែកចំអកបើកាលណាមានមនុស្សស្លាប់នៅក្នុងភូមិ ។ គិតសព្វៗទៅ បញ្ញវ័ន្តសេរី (ខៀវ)ទាំងនេះ ពុំបានប្រព្រឹត្តអ្វីខុសទាល់តែសោះ ។ កាលណាបានបាញ់ប្រហារពួកខ្មែរសេរីម្ដងៗ សម្ដេចសីហនុតែងប្រើពួកភ្នាក់ងារក្រសួងឃោសនាការទៅថតគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ រួចហើយព្រះអង្គទ្រង់ប្រើឲ្យគេយកមកឲ្យទ្រង់ទតផ្អៀងផ្អង... រួចហើយព្រះកូណាម្ចាស់ទ្រង់ព្រះរាជសំរួលក្អាកក្អាយ ។

ចំណែកខ្លួនខ្ញុំវិញ បើទោះជាចង់ឃើញ ឬក៏មិនចង់ឃើញ ក៏ខ្ញុំចៀសមិនរួច ពីទិដ្ឋភាពអមនុស្សធម៌នៃឃាតកម្មកណ្តាលថ្ងៃត្រង់ទៅលើរូបពួកខ្មែរសេរីដែរ...ដោយសម្តេចសីហនុព្រះប្រមុខរដ្ឋ ទ្រង់បានព្រះរាជបញ្ជា ឲ្យយកទៅចាក់បញ្ចាំងផ្សាយនៅគ្រប់ផ្ទាំងសំពត់ស គ្រប់រោងកុន... តាំងពីទីក្រុងរហូតដល់ស្រុកស្រែចំការ... តាំងពីឆ្នាំ១៩៦៥ ដល់១៩៦៧ ។

គឺជាការបញ្ចាំងផ្សាយដ៏ស្តែងអស្ចារ្យនូវការសម្លាប់មនុស្ស ដើម្បីបំពេរមោទនភាពរបស់ព្រះអង្គ ។ ម្ល៉ោះហើយខ្ញុំក៏បានឃើញទឹកមុខក្តួលក្តៅរបស់លោកព្រៀប-អ៊ិននៅចំពោះមុខសេចក្តីស្លាប់, បានឃើញសេចក្តីតក់ស្លុតរបស់លោកចៅ-បូរី, កំហឹងរបស់លោក មធុរ៉ា... ការសើចញញឹមញញែមរបស់លោកសៅ-ង៉ួយ ។ ខ្ញុំនៅចាំពេលគេចងខ្មែរសេរីផ្អោបនឹងបង្គោលនៅត្រពាំងក្រឡឹង រួចហើយគេចងមុខនឹងសំពត់ខ្មៅ... រួចហើយមានមនុស្សប្រហែល៧ទៅ៨នាក់ ឈរបាញ់ពីក្រោយខ្នងឡើងសុះសាច់ ។ ជនរងគ្រោះក៏ស្រុតជង្គង់គ្រឹប ចំតិតគូថឡើងលើ ចំណែកក្បាលសំយុងចុះក្រោម ។

បុគ្គលស្លាប់បាត់ទៅហើយ... ប៉ុន្តែជនម្នាក់ទៅចាប់សក់ក្បាលភ្ញើយឡើង ដើម្បីបន្ថែមមួយគ្រាប់ចុងក្រោយ (Coup de grâce) ដោយប្រើកាំភ្លើង P.A. Colt ។ ប្រហែលដោយសារព្រលឹងចេញមិនទាន់អស់ ឬក៏ដោយសារកម្លាំងគ្រាប់កាំភ្លើង ក្បាលនោះក៏ភ្ញាក់កន្ត្រាក់ម្តងទៀត... រួចសំយុងធ្លាក់ចុះទៅវិញ នៅពេលដែលលេចចេញប្រហោងគ្រហ៊ូរផ្លែអង្កាញនៅត្រង់ម្តុំសៀតផ្កា ។ ទិដ្ឋភាពប្រហោងមូលថ្លុញដូចភ្នែកបិសាច បានតាមលងសតិអារម្មណ៍របស់ខ្ញុំយ៉ាងយូរលង់ ។

នៅពេលដែលរបប«សង្គមរាស្ត្រនិយម»កំពុងរវក់រវីក្នុងការចងបាញ់បញ្ញវន្តខ្មែរសេរី..ដូចជាបាន២-៣នាក់រួចហើយ, កាសែតបារាំងឈ្មោះ «Le Canard Enchaîné» ដែលមានគោលជំហរប្រឆាំងនឹងការសម្លាប់មនុស្ស ទោះជាមនុស្សប្រភេទណាក៏ដោយ, ក៏បានប្រកាសលែងទទួលស្គាល់សម្តេចសីហនុ ក្នុងនាមជាអ្នកនិពន្ធម្នាក់នៅក្នុងទំព័ររបស់ខ្លួនទៀតហើយ ។ សម្តេចក៏បានឆ្លើយតបវិញដោយកំហឹង... ដោយប្រើលោកហ៊ុយ-ហែមឲ្យគូរគំនូរ «Le Canard Enchaîné» ជាសត្វទាមួយមានពាក់សញ្ញា «ណាស៊ី», បោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងទស្សនាវដ្តី «Kambuja» ។ នេះជាសក្ខីភាពមួយបង្ហាញថា ស្តេចសីហនុមានសេចក្តីកំណាចឃោរឃៅ រហូតដល់មានការឆ្កួតលីលានៅក្នុងសតិអារម្មណ៍ លែងដឹងខុសត្រូវ, ខ្លួនឯងយកប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរធ្វើជាខ្មាំងសត្រូវ ហើយបែរទៅចោទកាសែតបារាំងថាជាកាសែត«ណាស៊ី»...

ប្រសិនបើប៉ុល-ពតជាសត្វពស់, កាលក្នុងសម័យដែលសម្តេចសីហនុចាត់ឲ្យគេបាញ់ប្រហារពួកខ្មែរសេរីនោះ, ប៉ុល-ពតគ្រាន់តែជាពស់ក្នុងពង (Le serpent était dans l'oeuf) ។ ចំណែកសម្តេចសីហនុនេះឯងជាមេពស់... គឺជាសត្វពស់កេងកង ។ ទៅថ្ងៃក្រោយទៅ... ពួកខ្មែរក្រហមដើរកាប់សម្លាប់អ្នកស្រុក ហោះរកព្រៀវខ្សៀវខ្វារ សម្លាប់ក្មេងក្នុងអង្រឹង, សម្លាប់ស្រីមានផ្ទៃពោះ, មានការសើចសប្បាយដោយឈ្នានិសព្យាបាទ... នៅពេលដែលឃើញអ្នកក្រុងទៅដួលស្លាប់នៅវាលស្រែ...ពួកខ្មែរក្រហមពុំមែនមានត្រឹមតែសាឡុត-សរ ហៅប៉ុល-ពត ជាគ្រូបាធ្យាយ៍ប៉ុណ្ណោះទេ...ប៉ុន្តែមានសម្តេចសីហនុ ជាសាស្ត្រាចារ្យដើមចម... ជារៀមច្បងផ្នែកទារុណកម្ម ។

* *

*

លោកព្រៀប-អ៊ិន

ពេលត្រូវយកទៅកាត់ទោសប្រហារជីវិត ដោយបញ្ជារបស់ស្តេចសីហនុ, លោកព្រៀប-អ៊ិនជាបញ្ញវន្តខ្មែរក្មេងម្នាក់ មានអាយុប្រមាណជាង ៣០ឆ្នាំ ។ មាឌស្តមខ្ពស់, រាងចំអឹង ប្រកបដោយថ្ងាសវែង សក់រួញ...មុខមាត់ធ្វើឲ្យខ្ញុំនឹករលឹកឃើញដល់លោកអៀវ-កើស...។ ប្រសិនបើលោកព្រៀប-អ៊ិន ត្រូវរបបរបស់ស្តេចសីហនុចាប់ខ្លួនបាន ក៏មតិមហាជនមិនបានសួរជាប្រកាន់ប្រកួតអ្វីដែរ...ប៉ុន្តែស្តេចសីហនុជាអ្នកល្បួងបោកព្រៀប-អ៊ិនយកមកសម្លាប់ ដែលជាការក្បត់សីលធម៌នៃនយោបាយទូត ។ លោកព្រៀប-អ៊ិនមិនបានមកធ្វើវិទ្ធ្វំសនកម្ម បំផ្លាញស្ពាន ដុតផ្ទះអ្នកស្រុក ឬប្រយុទ្ធជាមួយកងទ័ពជាតិ ឬក៏ចូលមកឃោសនាធ្វើវិទ្ធង្សនា បំផ្លាញរបបសង្គមរាស្ត្រនិយមនៅប្រទេសកម្ពុជានោះទេ ។ ក្រៅពីវត្តមាននៃវិទ្យុខ្មែរសេរីមួយនៅព្រៃនគរ (ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់...មិនទាំងដែលបានស្តាប់សម្លេងវិទ្យុនោះម្តងផង... ធ្លាប់តែស្តាប់វិទ្យុរបស់សម្តេច)... ចលនាខ្មែរសេរីក្រោមការដឹកនាំរបស់លោកសឺង-ង៉ុកថាន់ មិនដែលទៅប៉ះពាល់ប្រយោជន៍ភូមិដ្ឋានខ្មែរ ដែលស្ថិតនៅក្រោមរបបស្តេចនោះបន្តិចបន្តួចសោះ, ផ្ទុយពីចលនាខ្មែរក្រហម ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ, ថ្ងៃក្រោយមក នៅខែមករាឆ្នាំ១៩៦៩, មានពួកខ្មែរសេរី២០៥នាក់ បានមកចុះចូលក្នុងរបបរបស់សម្តេចសីហនុ...។ ទំនងមើលទៅលោកសឺង-ង៉ុកថាន់បានអនុញ្ញាតឲ្យពួកខ្មែរសេរីទាំងនេះ មកពួកកម្លាំងគ្នាជាមួយសម្តេចសីហនុ ដើម្បីទប់ទល់នឹងការរាតត្បាតរបស់យៀកកុង (លោកសឺង-ង៉ុកថាន់ បានគិតប្រយោជន៍ជាតិខ្មែរជាមុន, មិនបានគិតប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួននោះទេ...) ។ តើនរណាអាចដឹងជាមុនបាន ថាស្តេចសីហនុបែរជារត់ទៅចូលយៀកកុង ដើម្បីវាយប្រហារប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួនឯង ? ។ នៅក្នុងរឿងក្បត់ជាតិរបស់សម-សារី និងលោកដាប-ឈួនទៀតសោត... មានស្នាមប្រឡាក់ប្រឡូសរបស់រដ្ឋការយៀកណាមខាងត្បូង ង៉ោ-ឌិនយៀម និងង៉ោ-ឌិននញូ... ប៉ុន្តែពុំបានត្រាសញ្ញារបស់សឺង-ង៉ុកថាន់ទាល់តែសោះ...។ សំរេចសំរួចទៅ លោកសឺង-ង៉ុកថាន់ក៏ដូចជាលោកលន់-នល់... ប្រវត្តិសាស្ត្រនៅតែចងចាំថា ជាអ្នកនយោបាយរេរា ស្អាក់ស្ទើរ... នៅទីបំផុតជាអ្នកសំរេចឲ្យស្តេចនៅរស់, ស្របតាមពាក្យស្លោកថា ៖ «ចិត្តមិនដាច់ ធ្វើស្តេចមិនបាន» ។ ចំណែកប៉ុល-ពតនិងពួកខ្មែរក្រហមជារឿងផ្សេង...ប៉ុល-ពតបានទាញមេរៀនគ្រប់យ៉ាងពីសេចក្តីទន់ខ្សោយរបស់សឺង-ង៉ុកថាន់និងរបស់លោកលន់-នល់ជាមួយស្តេច ។

ត្រឡប់មកលោកព្រៀប-អ៊ិនវិញ... លោកជាខ្មែរសេរីទី១ ដែលសម្តេចបានល្បួងយកមកបាញ់ចោលជាសាធារណ:។ លោកព្រៀប-អ៊ិនបានចូលមកស្រុកខ្មែរ ក្នុងគោលបំណងល្បួងសម្តេចសីហនុ ឲ្យចេញពីមាគ៌ានយោបាយកុម្មុយនិស្ត, ចំណែកស្តេចសីហនុវិញ មានគោលបំណងល្បួងគេឲ្យចុះចូលនឹងខ្លួន...។ ទាំងនេះសុទ្ធសឹងតែជាការយល់ច្រឡំនៃភាគីទាំងសងខាង...។ អ្នកដែលបានធ្វើជាអាជ្ញាកណ្តាល ដើម្បីទាក់ទាញលោកព្រៀប-អ៊ិន មកឲ្យចូលក្នុងសំណាញ់របស់ស្តេច គឺលោកអ៊ិន-តាំ ចៅហ្វាយខេត្តតាកែវ ។ ថ្ងៃក្រោយមកទើបខ្ញុំដឹងថា លោកព្រៀប-អ៊ិនត្រូវជាក្មួយរបស់លោកអ៊ិន-តាំ... ហើយនៅពេលដែលលោកព្រៀប-អ៊ិនបានត្រូវបាញ់ប្រហាររួចហើយ ។ ក្រុមគ្រួសាររបស់លោកអ៊ិន-តាំបានស្តីបន្ទោសឲ្យគាត់ជាច្រើន ។ យោងតាមប្រភពខ្លះ លោកអ៊ិន-តាំបានបញ្ចេញវាចាយ៉ាងដូច្នេះ ៖ «ព្រៀប-អ៊ិន, ខ្ញុំជួយវាមិនរួចទេ ។ វាសមតែស្លាប់ដូច្នេះ... ពីព្រោះវាមាត់រឹង ព្រហើនមិនព្រមលន់តួជាមួយសម្តេចសីហនុ» ។ តាមពិតលោកព្រៀប-អ៊ិនបានពោលប្រាប់ស្តេចសីហនុថា ខ្លួនលោកពុំមែនមកចុះចូលជាមួយសម្តេចទេ លោកចូលមកក្នុងឋានៈជាអ្នក

ចរចា ។

ខ្ញុំនៅនឹកឃើញដូចកាលពីម្សិលមិញ អំពីថ្ងៃដំបូងដែលខ្ញុំបានជួបប្រទះនឹងព្រឹត្តិការណ៍ព្រៀប-អ៊ិន ។ គឺជាឱកាសពិធីប្រារព្ធសមាជជាតិដែលចូលមកដល់ថ្ងៃទី២ទៅហើយ... ខ្ញុំបានជិះម៉ូតូ ម៉ូប៊ីឡែត ពណ៌ខៀវរបស់ខ្ញុំទៅកន្លែងវាលមេរុ នៅម៉ោង១១ព្រឹក, ទៅទីកន្លែងដែលមនុស្សតូចធំទាំងឡាយមកពីគ្រប់ខេត្តខ័ណ្ឌ មករួមប្រជុំធ្វើសមាជ ។ ខ្ញុំបញ្ឈប់ម៉ូតូនៅក្បែរកំផែងវាំង ហើយកំពុងតែទិញម្នាក់ត្រាំមួយពីចិន... ស្រាប់តែខ្ញុំឃើញមនុស្សជាប់ទ្រុងម្នាក់ពីមាត់ទន្លេ ។ គឺជាទ្រុងមួយខ្ពស់ដាក់នៅលើឡាន ប្រកបដោយចរឹងដែក មានដំបូលរាងមូល និងមានពណ៌ប្រហែលគ្នានឹងក្លោះរបស់ស្តេច ។ មនុស្សនៅក្នុងទ្រុងពាក់អាវស ឈរផ្ទឹងនឹងថ្កល់... ចំណែកមនុស្សនៅខាងក្រៅរាប់រយនាក់ រត់តាមយកដុំថ្មដុំគ្រួសដុំដី មកគប់លើជនជាប់ទ្រុងនេះ ដូចគេគប់ទៅលើស្វាគីងកុង ដោយជេរប្រទេចផ្តាសារថា ជា«ជនក្បត់ជាតិ» ។ បុរសក្បត់ជាតិនោះហើយ គឺជាលោកព្រៀប-អ៊ិន...។ ចំណែកសម្តេចសីហនុ បង្វិលមេក្រូដូចគេបង្វិលកាំភ្លើងមីត្រៃយ៉េ... ដើម្បីពន្យុះឲ្យមហាជនខឹងក្រេវក្រោធចំពោះជនជាប់ទោស ។ ខ្ញុំមើលទៅសីហនុ ឃើញដូចជាស្តេចអធិរាជ រ៉ូម៉ាំងដែលពន្យុះរាស្ត្រប្រជា ឲ្យស្រែកហ៊ោរកញ្ជ្រៀវ នៅពេលដែលចាប់មនុស្សបោះឲ្យខ្លាស៊ី ។ នៅពេលនោះ សម្តេចសីហនុហាក់ដូចជាពោលមកខ្ញុំថា ៖ «អញជាស្តេច ! ចំណែកពួកឯងជាសត្វ... អញធ្វើអីក៏ហ្នឹង តើនរណាហ៊ានធ្វើអីអញ ?» ។ ទ្រុងរបស់លោកព្រៀប-អ៊ិន ក៏ខិតមកជិតខ្ញុំបន្តិចម្តងៗ... ខ្ញុំទ្រាំមិនបាននឹងទិដ្ឋភាពនេះ ក៏បត់ក្បាលម៉ូតូចេញជាប្រញាប់ ។

* * *

លោកសៅ-ង៉ូយ

គឺជាបញ្ញវ័ន្តសេរីចុងក្រោយ ដែលស្តេចសីហនុបានចាប់បាញ់ចោលនៅត្រពាំងក្រឡឹងបង្ហាញសាធារណជន ។ ...បន្ទាប់ពីលោកសៅ-ង៉ូយទៅ, សម្តេចសីហនុហាក់ដូចជា (បាក់ទឹកចិត្ត) លែងចាប់មនុស្សមកប្រហារសំដែងឫទ្ធិបញ្ចូលហ្វីលកុនតទៅទៀត ។ ការប្រហារជីវិតរបស់លោកសៅ-ង៉ូយ បានប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងខែឧសភាឆ្នាំ១៩៦៧ ។ ខ្ញុំនៅចាំយ៉ាងច្បាស់បំផុតអំពីព្រឹត្តិការណ៍នេះ... ដោយហេតុថាក្នុងសម័យគេចាប់ខ្លួនលោកសៅ-ង៉ូយ ខ្ញុំកំពុងតែសរសេរប្រលោមលោកមួយឈ្មោះថា «ចំតិតឥតអាសូរ» ។ សារពត៌មាន«សុជីវធម៌»របស់លោកនុត-ឈឿម ក៏បានចោទប្រកាន់ខ្ញុំមួយរំពេច ថាជាអ្នកនិពន្ធ«ខ្ទះការអប់រំ» ហើយដែលមានខួរក្បាល«បរទេស» ។ ចំណែកក្រសួងឃោសនាការ ក្រោមការដឹកនាំរបស់អ្នកស្រី ជិន-រ៉ែន ក៏បានផ្សព្វផ្សាយតាមវិទ្យុ មួយថ្ងៃបីដង អស់ចំនួនពីរថ្ងៃថា «បុគ្គលណាដែលភ្ជាក់ងារមានសមត្ថភាពទាន់ខ្លួនកំពុងអានសៀវភៅ <ចំតិតឥតអាសូរ> នឹងត្រូវកោះហៅទៅសាលាដំបូង » ។

តាមពិតខ្ញុំសរសេរសៀវភៅនេះ ដោយនឹកឃើញដល់មនុស្សពីរនាក់... គឺធ្មេញជ័យ (ធនញ្ជ័យ) ហើយនិងសៅ-ង៉ូយ ។ ធ្មេញជ័យ...ដោយហេតុតែស្តេចមិនចង់ឃើញមុខរបស់គាត់... គាត់ក៏ចំតិតគូថថ្វាយទ្រង់នៅតាមបង្អួច ។ បើព្រះអង្គមិនសព្វព្រះទ័យអាខាងមុខ ខ្លួនក៏សំរេចចិត្តថ្វាយអាខាងក្រោយ ។ ចំណែកលោកសៅ-ង៉ូយវិញ ព្រះរាជាបានចាប់ចងបាញ់ ស្រុតក្បាលជង្គង់ដល់ដីហើយ ក៏នៅតែឆ្លៀតចំតិតឲ្យព្រះរាជាដែរ... ក្នុងន័យថា ជាការប្រឆាំងគ្មានចប់ (Défi absolu) ។ ថ្ងៃក្រោយទៅ ខ្ញុំបានយក«ចំតិតឥតអាសូរ» ទៅបកប្រែជាភាសាបារាំង ដោយដាក់ចំណងជើងថា «L'Anarchiste» ។

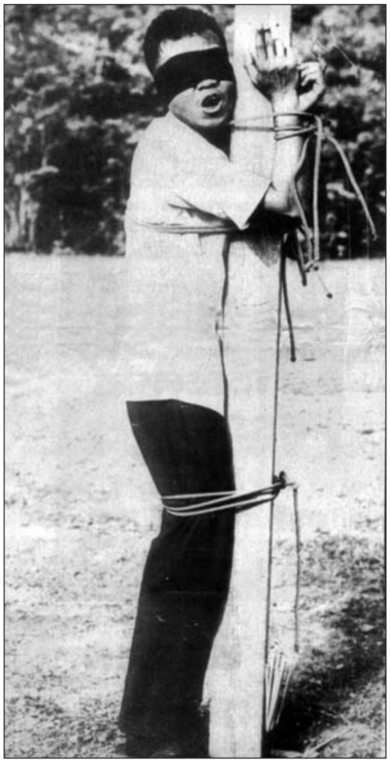

លោកសៅ-ង៉ូយ នៅមុនពេលបាញ់បានសុំបីតបារីមួយខ្សឹត រួចស្រែកយ៉ាងខ្លាំងឡើងថា « ជយោសម្តេចព្រះនរោត្តម-សីហនុ !» ។

លោកសៅ-ង៉ូយជាបញ្ញវ័ន្តចេះដឹង ធ្លាប់បានធ្វើការសិក្សាជាន់ខ្ពស់ រហូតដល់បានជាប់ថ្នាក់ឧត្តមមន្ត្រី ។... គឺជាសភាពបុរសម្នាក់ ដែលមានរូបរាងសង្ហារ មានឆ្អឹងរឹងដូចដែក មានកម្លាំងមាំមួន អាចប្រយុទ្ធគ្នាមួយទល់នឹងប្រាំ ។ លោកសៅ-ង៉ូយមានសេចក្តីក្លាហានផ្នែកកាយសម្បទា ដោយយកម្រេកនរណាប្រៀបប្រដូចបាន... គឺមិនចេះតក់ស្លុតនឹងគ្រោះថ្នាក់ ។ កាលនៅរៀនឯវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ លោកសៅ-ង៉ូយធ្លាប់ចូលតយុទ្ធនឹងពួក Normal ដោយដៃទទេ ។, ថ្វីបើខាងម្ខាងទៀតមានមាឌធំជាង មានគ្នាច្រើនជាង ព្រមទាំងប្រដាប់ដោយអាវុធកាំបិត-ពូថៅ...។ បើនៅក្នុងភូមិណាសំបូរដោយចោរលួចចោរប្លន់ លោកសៅ-ង៉ូយចូលចិត្តជិះកង់ទៅតែម្នាក់ឯងធ្វើព្រងើយ ។ ប៉ុន្តែជាការអកុ័ព្វ ពេលនៅវ័យជំទង់ លោកសៅ-ង៉ូយបានទះមនុស្សម្នាក់ដោយជ្រុលដៃ ដោយគ្រោះថ្នាក់ (នៅជ្រោយអំពិល) ។ រឿងនេះសាមីខ្លួនបានលាក់បាត់ទៅ ក្លាយទៅជាអាថ៌កំបាំងទៅហើយ ។ ប៉ុន្តែថ្ងៃក្រោយមក នៅពេលចេញធ្វើជាឧត្តមមន្ត្រី... លោកសៅ-ង៉ូយបានដណ្តឹងកូនចៅហ្វាយស្រុកម្នាក់ធ្វើជាប្រពន្ធ ហើយក៏បានយកអាថ៌កំបាំងរបស់ខ្លួនទៅរ៉ាយរ៉ាប់ប្រាប់នាងប្រពន្ធអស់រលីង ។ ហេតុតែស្នេហានាង ដាលីឡាសាំសុងក៏បានទទួលគ្រោះថ្នាក់ ។ នាងអាលីន, ប្រពន្ធលោកសៅ-ង៉ូយ, ជាស្រីម្នាក់មានសម្ផស្សប្រិមប្រិយ មានកំពស់កំព ទុកសក់ជាកំប៉ោយទៅក្រោយដូចសក់សេះ គួរជាទីចាប់ចិត្តមេត្រីខ្លាំងណាស់... (ថ្ងៃក្រោយទៅ នាងអាលីនបានក្លាយទៅជាភរិយាលោកសុក-ឆុង) ។ នាងអាលីនក៏បានយកអាថ៌កំបាំងរបស់ប្តី (សៅ-ង៉ូយ)ទៅប្រាប់ឪពុកម្តាយគ្មានសល់ ។ ដោយលោកសៅ-ង៉ូយជាមន្ត្រីស្មោះត្រង់ មិនសូវចេះរកស៊ីក្រៅហើយនៅតែក្រ លោកសៅ-ង៉ូយក៏ចេះតែធ្វើឲ្យទាស់ចិត្តដល់ឪពុកម្តាយក្មេក ។ រឿងអាក់អន់ចិត្តបន្តិចបន្តួចក៏ក្លាយទៅជារឿងធំ រហូតដល់ឪពុ

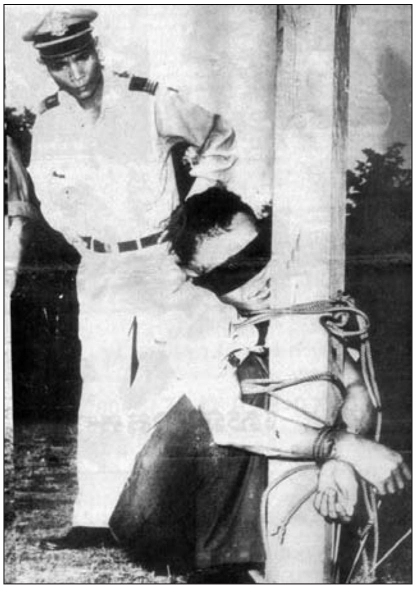

សៅ-ង៉ូយ, នៅក្រោយពេលបាញ់ប្រហារជីវិត ២២/៥/៦៧

កម្ដាយក្មេកយកសំណុំរឿងរបស់លោកសៅ-ង៉ូយ (សម្លាប់មនុស្ស) ទៅប្ដឹងតុលាការ ។ លោកសៅ-ង៉ូយដឹងខ្លួនទាន់ ក៏បានគេចខ្លួនទៅប្រទេសលាវ រួចទៅព្រៃនគរ ចូលក្នុងចលនាខ្មែរសេរីរបស់លោកសឹង-ង៉ុកថាន់ ។ បូករួមសេចក្ដីទាំងអស់ទៅ... លោកសៅ-ង៉ូយពុំមែនជាអ្នកនយោបាយទេ ។ លោកពុំបានរត់ចេញពីស្រុកខ្មែរ ដោយសារស្អប់ស្ដេចនោះទេ... ប៉ុន្តែដោយសារលោកមានវិបត្តិជាមួយនឹងគ្រួសារខ្លួនឯង ។

ការចាប់ខ្លួនរបស់លោកសៅ-ង៉ូយទៀតសោត ប្រៀបបានទៅនឹងការចាប់ខ្លួនរបស់ព្រៀប-អ៊ិនដែរ, គឺបានប្រព្រឹត្តទៅដោយវិធីល្បិចបោកបញ្ឆោត ។ មានភ្នាក់ងារកងទ័ពបានទៅបបួលលោកសៅ-ង៉ូយផឹកស្រាទាល់តែស្រវឹងលែងដឹងខ្លួននៅព្រៃនគរ ។ លុះដល់សៅ-ង៉ូយភ្ញាក់ដឹងខ្លួនកាលណា ក៏បានមកដល់មន្ទីរឃុំឃាំងរបស់ស្ដេចសីហនុរួចទៅហើយ ។ មានអន្តរាគមន៍ជាច្រើនមជ្ឈដ្ឋាន ស្នើសុំឲ្យព្រះប្រមុខរដ្ឋលើកលែងទោសឲ្យសៅ-ង៉ូយ... ប៉ុន្តែស្ដេចសីហនុមានសេចក្ដីមានះដាច់ខាត សូមចងកម្មចងពៀរជាមួយនឹងមនុស្សម្នាក់ ដែលគ្មានរឿងអ្វីទាក់ទាមនឹងព្រះអង្គសោះ ។

នៅពេលដែលតុលាការសឹកចាប់យកទៅសួរចម្លើយ...គេបានចោទសួរលោកសៅ-ង៉ូយដូច្នេះថា ៖ (ពត៌មាននេះ ខ្ញុំបានទទួលពីនាយទាហានជាន់ខ្ពស់ម្នាក់ ធ្វើការនៅការិយាល័យទី២ ឈ្មោះគឹម-ទ្រឿង) ៖

- តើលោកជាអ្នកស៊ីឈ្នួលបំរើអាមេរិកាំងពិតមែនឬ (តុលាការ) ។
- ខ្ញុំរស់ដោយសារអាមេរិកាំងពិតមែន... ប៉ុន្តែខ្ញុំគ្មានបានធ្វើអ្វីបំរើអាមេរិកាំងទេ (សៅ-ង៉ូយឆ្លើយ) ។

នៅទីបំផុត តុលាការសឹកបានសំរេចប្រហារជីវិតលោកសៅ-ង៉ូយស្របតាមឆន្ទ:ព្រះប្រមុខរដ្ឋ (កាលណាមានព្រះរាជអំណោយ នោះជារបស់សម្ដេចឪ... កាលណាមានការពិឃាត នោះជារបស់តុលាការសឹក)

នៅរាត្រីមុនថ្ងៃពិឃាត, ភ្នាក់ងារនៃក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ក៏បានទៅសាកសួរលោកសៅ-ង៉ូយថា តើលោកចង់បានអ្វីមុនថ្ងៃប្រហារជីវិត ? ។ លោកសៅ-ង៉ូយក៏បានសុំស្រានិងបារី ហើយនិងស្រីម្នាក់...។ គេបានប្រគល់ជូនលោកនូវស្រានិងបារី... ប៉ុន្តែបានបដិសេធស្រី ។

នៅថ្ងៃប្រហារជីវិត... ប្លែកពីអ្នកទោសមុនៗ, លោកសៅ-ង៉ូយបានដើរយ៉ាងសង្ហារឆ្ពោះទៅបង្គោលមច្ចុរាជ ដោយគ្មានចាំបាច់នរណាគ្រា ឬរុញច្រានសោះឡើយ ។ លោកសៅ-ង៉ូយប្រហែលជាមិនចេះរស់ស្របតាមសង្គមនិយមរបស់សម្ដេចសីហនុ... ប៉ុន្តែលោកចេះស្លាប់ដោយថ្លៃថ្នូរដូចវីរ:បុរស ។ លោកញញឹមញញែមគ្មានតក់ស្លុត គ្មានព្រឺព្រួច ទទួលយកសេចក្ដីស្លាប់ដូចគេបានទទួលអម្រិត្យត្រជាក់ ។ នៅពេលដែលគេចងរឹតក្រៀកលោកជាចុងបង្អើយ... លោកសៅ-ង៉ូយខំប្រឹងបឺតបារីដល់ទីចប់ ។ តាមប្រភពខ្លះបានឲ្យខ្ញុំដឹងថា... នៅមុនពេលដែលគេបានបាញ់ប្រហារ... លោកសៅ-ង៉ូយបានស្រែកថា ៖ «ជយោ ! សម្ដេចព្រះនរោត្តម-សីហនុ !» ។

* * *

នៅថ្ងៃក្រោយមក... សម្ដេចសីហនុបានបដិសេធទាំងស្រុង ថាដែលោកពុំមានប្រឡាក់ប្រឡូសក្នុងការប្រហារជីវិតជនណាម្នាក់សោះឡើយ ។ បើយោងតាមពាក្យសំដីរបស់ទ្រង់ សូម្បីតែសត្វរុយនិងសត្វមូសមួយ ក៏លោកមិនទាំងដែលបានដកស្រង់យកជីវិតរបស់គេផងដែរ ។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៨០ ស្ដេចសីហនុបានបោះពុម្ពសៀវភៅជីវ:ប្រវត្តិរបស់គាត់មួយនៅទីក្រុងប៉ារីស... ដែលមានចំណងជើងថា «Souvenirs doux et amers» ។ នៅក្នុងទំព័រទី១៣១ ស្ដេចសីហនុបានសរសេរដូចតទៅនេះ ៖ «ខ្ញុំក៏អាចក្លាយទៅជាស្ដេចម្នាក់ចិត្តល្អបានដែរ... អ្នកខ្លះបានពោលថា ខ្ញុំនេះជាមនុស្សកាចសាហាវខ្លាំងណាស់ចំពោះគូសត្រូវរបស់ខ្ញុំ ។ តាមការពិត ខ្ញុំធ្លាប់កាចតែត្រឹមពាក្យសំដី... មានពេលខ្លះខ្ញុំខឹងច្រឡោតដាច់ក្បាលកន្ទុយទៀតផង ចំពោះឥស្សរជនខ្លះដែលចង់បំផ្លាញរូបខ្ញុំ ប៉ុន្តែ<ការឃោរឃៅ>របស់ខ្ញុំ មិនដែលទៅឆ្ងាយហួសពីពាក្យសំដីនោះឡើយ... ចំណែក<ពួកអ្នករងគ្រោះរបស់ខ្ញុំ>នៅតែមានជីវិតរស់នៅនិងមានសុខភាពល្អជានិច្ច នៅពេលដែលខ្ញុំត្រូវបង្ខំចាកចេញពីអំណាច» ...ហេ ! ហេ ! ឥតវាចានឹងថ្លែង (!!)...

« Il m'arrive d'être bon prince. On a parfois dit que j'étais impitoyable envers mes ennemis. En réalité, s'il m'est arrivé plus d'une fois de m'exprimer très vivement, à l'encontre de personnalités qui cherchaient à me nuire, ma (violence) n'a que bien rarement dépassé le stade verbal et mes (victimes) se portaient toujours bien quand j'ai dû quitter le pouvoir. » (Souvenirs doux et amers - Paris 1980- Hachette -p.131 par Norodom Sihanouk) ។

នៅថ្ងៃក្រោយមកទៀត, ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៧, ស្ដេចសីហនុមានជម្លោះជាមួយនឹងអ្នកសារពត៌មានអាមេរិកាំងម្នាក់ឈ្មោះ Elizabeth Becker ដែលបានផ្សាយពីការពិឃាតទៅលើពួកអ្នកជំទាស់នយោបាយ... បង្គាប់បញ្ជាដោយសម្ដេច ។ នៅក្នុងរឿងនេះ, លោក Bernard Hamel ដែលធ្លាប់ធ្វើជាអ្នកឆ្លើយឆ្លងទីភ្នាក់ងារពត៌មាន Reuters ប្រចាំនៅភ្នំពេញពីឆ្នាំ១៩៦៤ដល់១៩៧៥ បានផ្ដល់នូវភស្តុតាងមិនអាចប្រកែកបាន ហើយដែលគាំទ្រការអះអាងរបស់អ្នកស្រី Becker, ភស្តុតាងដែលចុះផ្សាយដោយទស្សនាវដ្ដី Far Eastern Economic Review ហើយដែលបានបញ្ចប់ជម្លោះរវាងអ្នកទាំងពីរ ។ ភស្តុតាងនោះ គឺរូបថតនៃការបាញ់ប្រហារពួកខ្មែរសេរី ថតដោយភ្នាក់ងារក្រសួងឃោសនាការនៃសង្គមរាស្ត្រនិយមរបស់ស្ដេចសីហនុ រក្សាទុកដោយលោក Bernard Hamel (រូបថតដែលមានចុះផ្សាយនៅក្នុង«អង្គរបូរី»លេខនេះ និងលេខរួចមកហើយ) ។

តទៅនេះជាសេចក្ដីនៃលិខិតរបស់លោក Bernard Hamel ចុះផ្សាយថ្ងៃទី២១ ឧសភា ១៩៨៧ ដែលមានភ្ជាប់ដោយរូបថតពីសន្លឹកនៃការពិឃាតនោះផង ៖ «រូបនេះ បង្ហាញពីការចាប់ផ្ដើមបាញ់ប្រហារជីវិតពួកខ្មែរសេរី... ដែលប្រព្រឹត្តទៅរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៦៧ ។ តើអស់ចំនួនប៉ុន្មាននាក់? ទំនងដូចជា១២នាក់... បើតាមខ្ញុំដឹង (លោក Bernard Hamel សរសេរ) មាន ៖ ព្រៀប-អ៊ិន, ចៅ-បូរី, ប្អូនរបស់ចៅ-បូរី...មធុរ៉ា, សៅ-ង៉ូយ, ចៅ-ស៊ី ហើយនិង ង៉ែត-ងិន ។ តាមបញ្ជារបស់សម្ដេច ការប្រហារជីវិតនៃជនទាំងនេះ ត្រូវបានចាក់ផ្សាយពាសពេញព្រះរាជាណាចក្រ» ។៚